

Platana (*Platanus orientalis*)

Veliko listopadno drvo koje može narasti i do 45 metara visine. Ima veliku razgranatu krošnju i poznata je biljka po svojoj dugovječnosti. Često se sadi u gradskim parkovima i perivojima jer dobro podnosi onečišćeni gradski zrak, a i zato jer daje ugodnu prozračnu hladovinu. Zanemareno je da je alergent napose na početku vegetacije kada počinje listati i kada otpušta sitne dlačice kojima su prekriveni mladi izboji i listovi. Podrijetlom je s Balkanskog poluotoka, grčkog obalnog područja kao i istočnog Sredozemlja pa do Irana. U našim krajevima zadnje prirodne šume platane bile su u delti Neretve gdje su iskrčene pri melioraciji područja. Drvo ima svoju povijesnu važnost i značaj. Naime ime dolazi od grč. plátanos, platý = širok, i povezuje se s njezinom širokom krošnjom. Stari Grci su ovo drvo smatrali božanskim darom i sadili su ga na trgovima u selima i gradovima i u njezinoj hladovini su se skupljali tijekom ljetnih vrućina. Ispod platane su Grci vijećali prije odlaska u Trojanski rat, Hipokrat je na otoku Kosu učio svoje učenike u sjeni velike platane (Hipokratova platana) za koju se vjeruje da i danas još živi (2500 godina, 10 m promjer). Posebno je uz platanu vezan filozof Platon (428./427. pr. Krista – 348./347. pr. Krista) pravoga imena Aristokle. Nadimak Plato je dobio po nekima zbog svoje konstitucije jer se bavio hrvanjem, po nekima jer je imao široko čelo a po nekima jer je imao široko znanje. Spomenimo još jednu mogućnost, naime on je podučavao svoje učenike u Akademovu vrtu (odatle poslije naziv akademija) i to u sjeni platana. Eto kako je on bio učitelj ispod platana moguće da je i dobio nadimak Platon.

Listovi i kora korišteni su za izradu ljekovitih pripravka, od grančica i korijenja dobivala se boja za tkanine, a drvo se koristi za izradu namještaja i manjih sanduka. Naše najpoznatije i najveće platane su one u Trstenu, a možda najljepši gradski perivoj u sjeni platana je popularni zagrebački Zrinjevac.

